

BÜKY LÁSZLÓ

Az irodalom hajszálgökeiből

1960 őszétől képesítés nélküli nevelőként tanítottam Nagykanizsa mellett, volt két hasonló sorsú barátom – Takács László és Pék Pál, akik ugyanúgy nem jutottak be az egyetemre, mint én, s ugyancsak a környék faluiban tanárkodtak. Később együtt jártunk a pécsi főiskola levelező tagozatára. Mindhárman versíró süvölvények voltunk. Ebbeli tevékenységünket a kanizsai gimnáziumban Alaksza Ambrus (akinek verseskönyvét Babits Mihály segítette megjeleníteni (A vándor visszanéz, 1935.) és Hules Béla tanár urak pátyolgatták; némi eligazítást ad mindannyiunkról az *Új magyar irodalmi lexikon* (2000²).) kapcsolatban voltunk Lovász Pállal, Marsall Lászlóval és Weöres Sándorral is, aki már korábban Takács László verseit ajánlotta a rádióba egy (Albert Zsuzsa szerkesztette) fiatal költőket bemutató sorozatba.

Aligha kell magyaráznom, miért határoztuk el, hogy egy vasárnap felkeressük Tihanyban Illyés Gyulát, aki levelezőlapon válaszolt jelentkezésünkre: „*Előrelátható ideig, sajnos, én sem tölthetek vasárnapot Tihanyban*”; s megtoldta ezzel: „*Kérem, küldjenek pesti címekre mutatót műveikből*”.

A látogatás így elhalasztódott, amint a 1966. május 16-i Illyés-levél mutatja. Majd az általunk küldött versekre jött a válasz 1966. november 21-i kelettel:

„*Kedves barátaim,
köszönöm a bizalmukat s kérem elnézésüket a késedelem miatt. Sokat voltam távol, rengeteg elintéznivaló várt – vár – rám.*

Gondolhatják, képtelenség három fiatal embernek is egyszerre véleményt mondani. Ezek az írások igényesek, de még definiálhatatlanok. Ígéret, az van bennük, de az érték csak mutatkozik rajtuk, nem hatja szerkezetileg is át őket.

De öröm olvasni, hogy egyszerre három ember is ilyenfokon – az igény ilyen fokán – dolgozik ott maguknál. Nem vagyok szerkesztő, nincs befolyásom a közlésre. De azt hiszem [s] egyelőre egymás közt cserélve kéziratot s véleményt[s] jó miliót tudnának teremteni annak elősegítésére, merre is bontakozzék s milyen erővel a tehetségük.

A jó vers két ütemben készül. Szükséges egy »költői« gondolat vagy érzés; azután a mesterség tudása á t a d n i ezt a magot. A költői rész működik, a mesterség még – gyakorlandó.

*Őszinte rokonérzéssel Illyés Gyula
1966. XI. 21.”*

Nemsokára, 1967 februárjában (Illyés feleségével együtt) író-olvasó találkozóra jött Nagykanizsára. Az esten egyébként az erdélyi magyarságról is beszélt, szavainak hatására a szünetben a városi vezető elvtársak elhagyták a zeneiskola nagytermét, amely egyébként zsúfolásig tele volt. A szünetben Raffaelli R. Rosina – aki ekkor Nagykanizsán élt – mutatott be Illyésnek, akivel az est utáni vacsorán volt módom beszélgetni. (Különböző okok miatt a barátaim nem voltak ott.) Egyébként vacsora közben – miután Flóra asszony kijavította a kötet sajtóhibáit (!) – Illyés dedikálta számomra *Dőlt vitorla* című kötetét. Raffaelli R. Rosina nővér (1893–1988) a budapesti Ranolder Intézetben végzett 1911-ben, majd ott tanárkodott, útleírásokat írt, tanítványaival kiadta

a *Cantus Catholici* (1651.) énekeskönyvet (a Magyar Irodalmi Ritkaságok sorozatában, szerk. Vajthó László). Raffaelli R. Rosina kapcsolatban volt Babits Mihállyal és Szabó Lőrincsel, levélváltásukból a Magyar Nemzetben (1993. november 25., 14. lap) adott közre Schelken Pálma néhány darabot (facsimilében is).

A tihanyi látogatás végül is a következő évben sikerült, Takács László (feleséggestül) s én mentünk el (Pék Pál nem), demizsonból töltött kisüstivel koccintottunk és diót ropogtattunk a kőasztal mellett, Illyés bement a házba a verseinket olvasni – mondván, ahhoz nyugalom kell, s már éppen újra a líránál tartottunk, amikor Vas Zoltán és felesége jöttek hozzá látogatóba. Kettőnket (udvarias komolysággal) fiatal költőként mutatott be...

Kedves Barátain,

Kökönyvön bízunkat s hírem
 elcsúsztat a tükörlőn mi celt, fohás vessem
 társat, szegély elintéremet várt - vói - váim,
 Gondoskoddal, káptalanok hírom piatol
 emberrel gyanu vélcseint morolam. End an
 írást íjgzesel, de nagy daktimial hettelamod.
 Jfőret, ar van beennit, de a ártat ad unlat-
 ionit vjpted, nem keltje adrekelely is át ötet.
 De önön olvasni, leg gyanu három sáka
 is íjén folon - an íjén íjén folon - dötgnit ol
 magfudait. An vjptol hettent, nics bejőjőtem
 a hílére. De at hírem gadvre gyanu kót
 sereket hírvatol s vélcseint jó miliot
 tudommal tavantem ammal sörkötölőre, nare
 - bunnatomeit s magfó rivak a tükörlőn.
 - Jó van kelt átemben hímit. hettent g. híllőre
 gmelolat vgy avó; után a mottó sáka a kőre
 est a magot. A híllőre sör mottó, a mottó sáka
 magfó - hettent.
 Olvintó vörméretal

Mihály

1966. X. 21.